

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Сабадош Юлії Германівни «Розвиток самоосвітньої
компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики»
що подана на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01
Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за
спеціалізаціями)

Тема дисертації затверджена вченого радою Вінницького національного технічного університету (протокол № 3 від 25 жовтня 2017 р.) та узгоджена в бюро Міжвідомчої ради з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології НАПНУ (протокол №1256 від 1 грудня 2017 р.).

Для підготовки Висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Сабадош Юлії Германівни «Розвиток самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики» Вченого радою Вінницького національного технічного університету (протокол № 8 від 29.01.2021 року) визначено, що попередня експертиза дисертації проводиметься на базі факультету інформаційних технологій та комп’ютерної інженерії Вінницького національного технічного університету, та призначено двох рецензентів:

1) доктора педагогічних наук, доцента Дембіцьку Софію Віталіївну, що працює на посаді професора кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки Вінницького національного технічного університету;

2) кандидата педагогічних наук, Прозор Олену Петрівну, що працює на посаді доцента кафедри вищої математики Вінницького національного технічного університету.

Аналіз розгляду результатів виконання здобувачкою ступеня доктора філософії Сабадош Юлії Германівни освітньо-наукової програми, індивідуального плану, опрацювання теоретичних та практичних положень дисертаційного дослідження, поданих наукових публікацій за темою дисертації, а також враховуючи підсумки проведеного фахового семінару, який відбувся на розширеному засіданні кафедр вищої математики, безпеки життедіяльності та педагогіки безпеки Вінницького національного технічного університету (протокол № 6 від 12 лютого 2021 р.), визначено наступне.

1. Актуальність теми дисертації. Актуальною проблемою вищої технічної освіти є проблема формування конкурентоспроможності майбутнього фахівця для різних галузей ринкової економіки. Головна умова успішності сучасної освіти – здатність до гнучкого реагування на плинні умови оточуючої дійсності. Державі та суспільству необхідно, щоб майбутні інженери і інженери комп’ютерних систем і автоматики зокрема, володіли креативними здібностями, навичками наукового пізнання та самоосвіти, були здатні самостійно прийняти рішення. Саме тому, так важливо у майбутнього інженера, ще в процесі навчання на перших курсах ЗВО, сформувати базовий рівень самоосвітньої компетентності, яка ґрунтується не лише на освоєнні знань за фахом, а й допомагає у самоактуалізації та самореалізації.

Інтеграція України в Європейське і світове співтовариство, соціально-економічні і духовні процеси, що відбуваються в суспільстві, прискорене впровадження нових технологій та низка інших факторів обумовили виникнення динамічного ринку праці, який не лише формує певні вимоги до працівників, а й ініціює появу нових напрямків професійної діяльності. Ця тенденція значною мірою детермінується структурною перебудовою вітчизняної економіки, в основі якої переход від індустріальної економіки до інформаційної, що й обумовлює специфіку сучасного ринку праці.

Дисертаційна робота є складовою комплексного дослідження кафедри вищої математики, в межах наукової теми № 10. КЗ. «Формування базового рівня професійної компетентності та мобільності майбутніх фахівців з вищою технічною освітою» (2014-2019 рр.) затвердженої рішенням Вченої ради інституту інформаційних технологій та комп’ютерної інженерії Вінницького національного технічного університету (протокол № 2 від 11. 02. 2014 р.) та продовженої до 2025 року.

2. Формулювання мети та наукового завдання, нове розв'язання якого отримано в дисертації.

Мета дослідження полягає в визначені, обґрунтуванні та експериментальній перевірці організаційно-педагогічних умов розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики.

Завдання дослідження:

1. З’ясувати теоретичні засади розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики.

2. Виявити змістові складові та структуру самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики.

3. Визначити та схарактеризувати компоненти діагностичного апарату сформованості самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів.

4. Виокремити, теоретично обґрунтувати організаційно-педагогічні умови розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики та розробити модель їх реалізації в освітній процес.

5. Експериментально перевірити ефективність упровадження організаційно-педагогічних умов розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики.

Об’єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічні умови розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики.

Зважаючи на недостатність наукового осмислення феномену «самоосвітня компетентність» практична потреба в якій є нагальною, дисертацією було виявлено низку суперечностей між:

- суспільним запитом забезпечення конкурентоспроможності випускників технічних закладів вищої освіти та реальним станом сформованості їх професійної компетентності;

- вимогами сучасності до саморозвитку особистості впродовж життя та наявним рівнем показників сформованості самоосвітньої компетентності випускників шкіл і відсутністю спрямованого розвитку самоосвітньої компетентності в галузевих стандартах фахових предметів та робочих навчальних планах фундаментальних дисциплін технічних ЗВО;

- необхідністю розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп'ютерних систем і автоматики у технічних ЗВО, як складової їх професійної компетентності та недостатньою розробленістю теоретично обґрунтованих організаційно-педагогічних умов поступового розвитку компонентів самоосвітньої компетентності, починаючи з першого курсу навчання.

Маємо відзначити, не тільки цікавий підхід авторки до виявленіх та представлених суперечностей у вступі, а й підтвердження їх у тексті поступового викладу результатів дослідження.

3. Наукові положення, які розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

- сперше введено до наукового обігу поняття самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп'ютерних систем і автоматики, як базової складової професійної компетентності майбутнього фахівця комп'ютерних систем і автоматики, що визначена стандартом вищої освіти за галуззю знань 15 – «Автоматизація та приладобудування», яка відповідно психологочним віковим, особистісним, суспільним особливостям формується у школі, розвивається в процесі самостійного аудиторного та позааудиторного навчання в технічному закладі вищої освіти та удосконалюється протягом усього життя завдяки набутому особистісному досвіду в ЗВО; визначено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови, які є необхідними в процесі спрямованого розвитку самоосвітньої компетентності в майбутніх інженерів комп'ютерних систем і автоматики (створення сприятливого психологічного клімату, що спонукає студента стати активним учасником освітнього процесу та збуджує мотивацію до розвитку самоосвітніх навичок; застосування освітнього середовища з використанням сучасних інноваційних методів навчання на основі інтеграції гуманітарних, фундаментальних і фахових дисциплін, яке забезпечує ефективний розвиток самоосвітньої компетентності; моніторинг та регулярна корекція розвитку самоосвітньої компетентності студентів під час аудиторних занять та позааудиторної самостійної роботи) та розроблено модель їх реалізації в освітній процес; виявлено, теоретично обґрунтовано змістові складові та структуру, критерії, показники і рівні розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп'ютерних систем і автоматики; розроблено та реалізовано в практиці навчання гуманітарно-фундаментальних дисциплін навчально-методичну технологію розвитку самоосвітньої компетентності в майбутніх інженерів комп'ютерних систем і автоматики з використанням інноваційних сучасних методів на основі інтегративних завдань;

- уточнено: поняття «самоосвітня компетентність майбутніх інженерів», «інтерактивні методи навчання» та «інноваційні технології»; виявлено взаємозв'язок між поняттями «моніторинг» та «контроль»;

- удосконалено критеріально-діагностичний апарат виявлення рівнів розвитку компонентів самоосвітньої компетентності в майбутніх інженерів (мотиваційно-ціннісного, когнітивно-креативного, особистісно-рефлексивного, оцінюючо-контролюючого):

- дістали подальшого розвитку зміст, форми, методи та засоби підготовки майбутніх фахівців комп'ютерних систем і автоматики.

4. Практичне значення одержаних результатів полягає у створенні та впровадженні методичного супроводу, що демонструє реалізацію організаційно-педагогічних умов розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп'ютерних систем і автоматики. Укладено навчально-методичний посібник «Інноваційні технології навчання у процесі розвитку самоосвітньої компетентності студентів технічних ЗВО» для викладачів, магістрів та аспірантів.

Матеріали дослідження, теоретичні положення та практичні напрацювання можуть бути використані викладачами технічних закладів вищої освіти у процесі підготовки інженерів інших напрямів за фахом, як основи під час викладання гуманітарно-фундаментальних дисциплін з метою розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх випускників та викладачами ЗВО не технічного напряму підготовки для застосування окремих запропонованих ідей та методик навчання гуманітарних дисциплін «Історія української культури», «Іноземна мова», предметів вищої математики та інформатики, створення інтегративних методик навчання інших предметів.

5. Використання результатів роботи. Запропоновані наукові положення, висновки й рекомендації були впроваджені в освітній процес Вінницького національного технічного університету (акт впровадження від 30.11.2020 р.), Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (довідка № 2835 від 14.09.2020 р.), Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ, довідка № 66-20-538 від 16.09.2020 р.), Комунального закладу «Гуманітарна гімназія №1 ім. М.І. Пирогова Вінницької міської ради» (м. Вінниця, довідка від 10.11.2020 р.).

6. Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Дисертаційна робота Сабадаш Ю.Г. є самостійно виконаною та завершеною науковою працею, в якій викладено авторський підхід щодо розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців з вищою технічною освітою в галузі «Автоматика та приладобудування». Усі наукові положення, що виносяться на захист, сформульовані автором особисто. Автору належить: постановка та обґрутування мети роботи, планування та проведення досліджень, обробка та аналіз результатів експерименту, підготовка статей до друку. Постановка завдань та обговорення результатів дослідження виконано спільно з науковим

керівником. Усі представлені в дисертації наукові результати одержані самостійно. В опублікованих у співавторстві працях особистий внесок автора полягає у тому, що: окреслено сутність поняття самоосвітньої компетентності студентів технічних ЗВО та виявлено можливості її розвитку під час викладання іноземної мови; удосконалено наявну та запропоновано власну методику інтерактивних технологій в процесі розвитку самоосвітньої компетентності; представлено результати педагогічного експерименту. В укладеному колективному навчально-методичному посібнику дисертантці належать параграфи 1, 2, 4.2.

Дисертаційна робота складається з трьох розділів, кожний з яких характеризується певним внеском в обґрунтування, розроблення та експериментальну перевірку організаційно-педагогічних умов розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп'ютерних систем і автоматики.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації

1. Сабадош Ю. Г. Використання інтелект-карт у процесі розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів. Педагогіка безпеки, ВНТУ, 2018, vol. 3, № 1, С. 57-63. (Copernicus).
2. Сабадош Ю. Г. Обґрунтування педагогічних умов розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців комп'ютерних систем і автоматики. «Духовність особистості: методологія, теорія і практика» збірник наукових праць. Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля. 2019. С. 62-72.
3. Сабадош Ю. Г., Петruk В. А. Розвиток самоосвітньої компетентності студентів технічних ВНЗ під час навчання іноземної мови. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Київ-Вінниця, 2018. Вип. 51. С. 315-319. (Copernicus).
4. Сабадош Ю. Г., Петruk В. А., Гречановська О. В. Метод проектів у розвитку навичок самоосвіти студентів технічних ЗВО. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. 2019. Вип. 45, 220 с., С. 123-131.
5. Сабадош Ю. Г. Сутність поняття самоосвітньої компетентності студентів ВНЗ та виокремлення її структурних компонентів для формування в процесі вивчення іноземних мов. International scientific professional periodical journal "THE UNITY OF SCIENCE". Czech Republic – Prague.2017.C. 41 – 44.
6. Сабадош Ю. Г., Петruk В. А., Гречановська О. В. Підходи до впровадження інноваційних технологій в освітній процес технічних ЗВО. International Journal of Innovative Technologies in Social Science. RS Global Sp. z O.O.,Scientific Educational Center Warsaw. Poland. 2019. vol. 5(17). С. 3 – 8.
7. Сабадош Ю. Г. Діагностика сформованості особистісно-рефлексивного компоненту самоосвітньої компетентності. Інноваційна педагогіка. Науковий журнал. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій Випуск 17. Том 1. м. Одеса. 2019. С. 141-149

8. Сабадош Ю. Г. Інтерактивні лекції розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей. Фізико-математична освіта: науковий журнал. Вип. 1 (23). Ч. 2 / Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, Фізико-математичний факультет редкол.: О.В. Семеніхіна (гол.ред.) [та ін.]. Суми: [СумДПУ ім. А. С. Макаренка], 2020. 103 с., С. 60-64.

9. Сабалош Ю. Г. Ігрові форми розвитку самоосвітньої компетентності студентів технічних ЗВО. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Вип. 27. Том 4. – 284 с., С. 198-205.

10. Сабадош Ю. Г. Роль самоосвітньої компетентності у процесі інтеграції гуманітарно-фундаментальних дисциплін в технічних ЗВО. Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka. wydanie specjalne Warszawa: Wydawca: Sp. zo.o. «Diamondtradingtour», 2020.- 44str. С. 27–30.

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

11. Сабадош Ю. Г. Діагностика сформованості самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів в процесі гуманітарно-фундаментальної підготовки. «Знання. Освіта. Освіченість». Збірник матеріалів IV міжнародної науково-практичної конференції. Вінниця, ВНТУ. 28-29 вересня 2018 р. С. 86-89.

12. Сабадош Ю., Галунко А., Поляков Р., Базилишен Д, Волковський О, Клос О. Застосування математичної статистики в дослідженні «ризиків постачальника». Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету (НТКП ВНТУ–2019): збірник доповідей. – Вінниця : ВНТУ, 2019. <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/allvntu/index/pages/view/zbirn2019>.

13. Сабадош Ю. Мотиваційно-ціннісний компонент як один із складових самоосвітньої компетентності студентів технічних ЗВО. Матеріали XLVIV науково-технічної конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету (НТКП ВНТУ– 2020) : збірник доповідей. – Вінниця : ВНТУ, 2020. <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/allvntu/index/pages/view/zbirn2020>.

1. Сабадош Ю. Г. Розвиток самоосвітньої компетентності вчителів англійської мови у процесі використання інноваційних технологій навчання. «Інноватика в сучасній освіті». 12 міжнародна виставка, 12-14 жовтня 2020 року. Київ, (золота медаль).

7. Повнота, достовірність та обґрунтованість отриманих результатів. Аналіз представленого до захисту наукового дослідження та публікацій дисертанта дозволяють дійти висновку про наукову обґрунтованість і достовірність викладених автором результатів. Структура дисертації, логічно побудована й складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел до кожного розділу. Достовірність дослідження обумовлюється його методологічною основою, ґрунтовним теоретичним аналізом розробленості проблеми, вибором адекватних методів науково-

педагогічного дослідження, теоретичним і експериментальним дослідженням, що тривало протягом 2016-2020 років. Кількість та якість використаних матеріалів, докладність їх аналізу створює передумови для забезпечення достатнього рівня достовірності дисертаційної роботи. Результати дослідження Сабадош Ю.Г. відображені у 14 публікаціях, зокрема: 10 – фахових (6 – одноосібних; 3 – закордоном(1-Czech Republic, 2- Poland); 1 наукова робота на 12 міжнародній виставці «Інноватика в сучасній освіті» Київ-2020, що отримала золоту медаль; 3 – тези конференцій (2- одноосібні).

8. Апробація основних результатів дослідження. Основні теоретико-методологічні, методичні й практичні результати дослідження Сабадош Юлії Германівни за матеріалами дисертації: «Розвиток самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики» було представлено та обговорено на 10 конференціях різного рівня, міжнародних: Х Міжнародна науково-практична конференція «Духовно-культурне виховання особистості в умовах входження людства в «Епоху Культури»» (Сєверодонецьк, 2019); міжнародних науково-практична конференціях ВНТУ «Знання. Освіта. Освіченість», (Вінниця, 2016, 2018, 2020); XII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» (Вінниця-Київ, 2018), 12 міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті» (Київ, 2020); всеукраїнських: науково-технічні конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету 2020, 2019, 2018, 2017 років.

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертаційна робота Сабадош Ю.Г. «Розвиток самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики» за своїм рівнем наукової новизни, систематизацією матеріалу, висновками та пропозиціями становить завершене та самостійно виконане наукове дослідження. Робота виконана в межах визначених теми, мети та завдань, а одержані наукові та прикладні результати щодо розроблених організаційно-педагогічних умов розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп’ютерних систем і автоматики та моделі її реалізації є певним внеском у теорію та методику педагогічної науки та освітньої практики.

Дисертація Сабадош Ю.Г. виконана на достатньому теоретичному рівні, написана гарним науковим стилем, є чіткою і логічно послідовною, а також сприяє вирішенню важкої наукової проблеми розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів, що є необхідною складовою їх самореалізації впродовж життя.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. Дисертаційну роботу 17.02.2021 р. було перевірено на plagiat програмним засобом «Unicheck» в Інформаційно-обчислювальному центрі ВДПУ. Результати перевірки: схожість – 8,55%; цитат – 0%; вилучень – 15,2%. Рівень оригінальності роботи за результатами перевірки становить 91,45 відсотка. Виявлені в роботі запозичення не мають ознаки plagiatu і є правомірними. Під час перевірки посилань знайдено окремі збіги з власними публікаціями, термінологією

та посиланнями на літературу. Дисертація носить оригінальний, самостійний і завершений характер.

ВИСНОВОК

На підставі розгляду дисертації, Сабадош Юлії Германівни «Розвиток самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп'ютерних систем і автоматики», наукових публікацій, у яких висвітлено основні результати наукового дослідження, а також ураховуючи результати фахового семінару (12.02.2021 р., протокол № 6), встановлено, що дисертація Сабадош Ю. Г. відповідає спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізацією мі), є завершеною науковою працею, має важливе значення для галузі знань, а також відповідає встановленим вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей дисертація Сабадош Ю. Г. «Розвиток самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп'ютерних систем і автоматики» з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) рекомендується для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії.

Рекомендувати Вченій раді Вінницького національного технічного університету розглянути у якості опонентів дисертації Сабадош Юлії Германівни «Розвиток самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів комп'ютерних систем і автоматики» вчених:

Гуревича Романа Семеновича, доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академік) НАН України, директора Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського, Міністерства освіти і науки України;

Іванченко Євгенію Анатолійвну, професора, доктора педагогічних наук, професора кафедри фундаментальних наук Військової академії (м. Одеса), Міністерства оборони України.

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор
кафедри безпеки життєдіяльності
та педагогіки безпеки

кандидат педагогічних наук
доцент кафедри вищої математики

С. В. Дембіцька

О. П. Прозор

С. В. Дембіцька
Підпис О. П. Прозор

ПОСВІДЧУЮ

Зав. канцелярією

«22» лютого 2021 р.